

Erfaring fra Fylkesmannen i Innlandet

- Øvelsesplanlegging
- Gjennomføring
- Kommunikasjon
- Evaluering

Gro Taraldsen, Monica Lunde, Lisbeth Berntsen Huse

Hva skal man tenke på ved planlegging av øvelser

- **Øvelsene må forankret i ledelsen** (deltakere, tid , økonomi)
- **Utpek øvingsleder**
- **Fagkompetanse må med i planlegging av øvelsen**
- **Lag et gjennomføringsdirektiv** - beskrivelse av hvordan øvelsen skal foregå, deltakere tidspunkt m.m. Hensikten med øvelsen på være tydelig
- **Kompetanseheving/informasjon i forkant, muntlig i tillegg til direktiv**
- **Involver heller for mange enn for få**
- **Inviter med observatører/ evaluatore fra nabokommuner (samme funksjon)**
- **Kommunikasjon**

Gjennomføring

- Øv realistisk
- Be deltakerne om å leve seg inn i øvelsen (gir mest utbytte), tørre å feile, gå ut av komfortsonen. Nettopp fordi det er en øvelse, da kan man feile.
- Bruk sjelden «Time- out» under øvelsen - kun når det er nødvendig
- Gjennomfør oppsummering/evaluering av øvelsen samme dag, rett etter øvelsen
- Hold tidsplanen
- Øvelsen er ikke ferdig før den er evaluert, tiltak er fulgt opp og kommunisert

Kommunikasjon

Kommunikasjon

- Fortell at dere øver - det skaper trygghet
- Alt som gjøres må formidles - det vil føre til læring for flere enn de som deltar
- Fylkesmannen i Innlandet øver aldri kommunene (eller selv) uten å ha med kommunikasjon (presse og mediespill)
- Spilløvelse; Intervju, sms, pressemelding, bruk av sosiale medier og monitorere
- Diskusjonsøvelse/tabletop ;Diskuter bruk av informasjonskanaler, målgrupper, hvem skal uttale seg om hva osv.
- **Intern kommunikasjon** - en del av krisehåndteringen

Øv så realistisk som mulig

Fylkesmannen i Innlandet - Crisebook

NETT Sensasjonen

Vannføringen ute av kontroll i Mesnaelva

Publisert tirsdag 31. mai 2016 11:40 | Skrevet av Lisbeth Huse

Det var en person som var på befaring langs Mesnaelva som fikk kjenne vannet med vannet og havnet til slutt ute på en liten øy ute i elva. Skadeomfanget det skal ha vært observert en ambulanse oppe på Kroken.

Årsaken til den store vannføringen skal være at den ene tappeluka på Kroken i en plutselig vannføring på ca 40 m³/sekundet nedenfor dammen. Lokalen har i kommunikasjonsavdelingen med direktør i Eidsiva Vannverk som kan bekrefte ene tappeluka på Kroken. En der til lukehuset skal være brutt opp og noen har har gjort dette har Eidsiva Vannverk forelepig ikke noen formening om, men de mot arbeidet som er planlagt i området. Et arbeid som i følge aktivistene vil med ødelagt.

Lokalen ber folk om å holde seg borte fra elva. Vannføringen er mye større enn den er ved vannslippet som er på høsten og det er di

Slik jobber vi hos FMIN med Korona om dagen

Mange jobber hjemme om dagen. Men det er noen som fysisk er på jobb, og det er de som jobber med koronasituasjonen. Her jobbes det lange dager og i helgene. Noen forsterkingsressurser er kalt inn.

Når er en øvelse vellykket

- Hensikten med øvelsen er oppnådd
- Deltakerne har opplevd mestring, «dette fikser vi»
- Man har sett hva som har fungert og funnet forbedringer

Evaluering

- Evaluering og læring er viktige elementer i Fylkesmannens arbeid med et helhetlig og systematisk arbeid med samfunnssikkerhet
- Evaluering av en øvelse bør være tema allerede i planleggingen av øvelsen
- Øvingsmålene må utformes slik at man kan vurdere måloppnåelse i ettertid (DSB veileder)
- Evaluering av diskusjonsøvelse skiller seg litt ut. Det er vanskelig å vurdere måloppnåelse. Vi beskriver hensikten med øvelsen og de problemstillingene man bør vurdere
- Referat med hovedtrekk fra diskusjonen og evt. tiltak for å følge opp

Eksempel på oppsummering/referat fra diskusjonsøvelse

(Navn på kommune)

Navn på øvelsen	E-kom bortfall
Type øvelse	Diskusjonsøvelse
Tid og sted:	
Referent:	

Deltakere i øvelsen:

Navn	Funksjon og virksomhet	Rolle i øvelsen

1. Innledning

Eksempel:

Fylkesmannen i Innlandet skal sørge for å øve kommunene. Øvelser er et viktig virkemiddel for å øke samfunnets evne til å håndtere kriser.

Gjennom diskusjonsøvelse for alle Innlandets kommuner rettes søkelyset mot bortfall av elektronisk kommunikasjon.

Delvis ekombortfall har vi hatt i Hedmark og Oppland, fra noen timer til ett par dager. Årsaken har oftest vært at en fiber er gravd over.

For å øke bevisstheten rundt andre mulige årsaker til ekombortfall så har vi valgt at scenarioet beskriver et hackerangrep der deler eller alle ekontjenester er borte. I løpet av de siste årene har det vært flere hendelser hvor både offentlige og private virksomheter har blitt hacket, så scenarioet har høy sannsynlighet. I noen tilfeller er informasjonen kryptert og man har krevd penger for å dekriftere. Både Helse Sør-Øst og Fylkesmannen har også opplevd at «noen» har vært inne i systemer.

2. Hensikt

Hensikten med diskusjonsøvelsen er;

- (eksempler)
- Øke kompetansen og oppmerksomhet om konsekvenser og tiltak ved hackerangrep
- Diskutere mulige problemstillinger knyttet til håndtering av et IKT-angrep på organisasjonen
- Diskutere utfordringer relatert til varsling og kommunikasjon

3. Scenario og problemstillinger

Kort presentasjon av scenarioet og de problemstillingene som øvingsdeltakerne ble stilt overfor.

XXX

4. Oppsummering, konklusjoner og tiltak:

Kort oppsummering av diskusjonen:

(Hvordan gjennomførte kommunen diskusjonen? Hva fungerte bra, hva fungerte mindre bra? Hvilke problemstillinger ble diskutert? Ble det identifisert uklårheter rundt roller og ansvar, behov for å se nærmere på økt/annen kompetanse eller ressurser i virksomheten, uklårheter eller mangler i beredskapsplaner og rutiner eller annet som det er viktig at følges opp i etterkant? Hvilke forhold ser ut til å fungere godt? Ble det gjort vurderinger og trukket konklusjoner på bakgrunn av diskusjonen?)

Oppfølgingspunkter, ansvarlige for oppfølging og frister:

Umiddelbare tiltak	Hvem følger opp tiltaket?	Når?
Eksempel 1: Avklare ansvar mellom Ordfører og kommunedirektør	Kommunedirektøren tar initiativ til møte	Innen 2 uker
Eksempel 2: Gjennomgå varslingslister	Beredskapskoordinator	Ferdig innen 2 uker

